

Между 28 юни и 2 юли 2026 г. Барселона за втори път след 30г. стана домакин на **Световен конгрес на архитектите**. Този път обаче градът беше обявен от ЮНЕСКО и МСА за Световна Столица на Архитектурата през 2026, което изпълва програмата на града с интересни архитектурни събития през цялата година. Организирано от Международния съюз на архитектите (МСА /UIA) и Висшите съвети на Архитектите на Испания и Каталуния, глобалното събитие събра 9758 професионалисти, регистрирани за Конгреса, изследователи и студенти от над 145+ държави, за да очертаят векторите на развитие на нашата професия. Регистрираните участници от Европа бяха 6072, от Америка -1196, от Азия -1081, от Африка-794 и 68 от Океания. За 547 регистрирани участници липсва информация. Участваха само в Конгресния център 250+ лектори в 100+ сесии и 15 зали.

Официалната делегация на САБ беше в следния състав:

Арх. Истелианна Атанасова – Ръководител на делегацията и участник в Генералната Асамблея на МСА, провела се след конгреса от 02 до 05.07.26 г.

Арх. Венцислав Кърцелин – член на делегацията и Куратор на изложбения щанд на САБ

Арх. Илиян Стойков - член на делегацията и член на Кураторския екип за щанда на САБ.

Конгресната програма се реализира на 3 основни места – Конгресния център на Барселона, Музея за дизайн DHub и регенерираната индустриална зона “3-те комина” (Les Tres Xemeneies).

Тазгодишното издание на форума се проведе под актуалната и провокираща тема: **„Becoming. Architectures for a Planet in Transition“** (*„В развитие. Архитектури за една планета в преход“*). Програмата бе структурирана около шест ключови тематични оси, изследващи кръговата икономика, взаимозависимостта, екологичната съпричастност и ролята на времето като проектантски инструмент.

На знакови локации като емблематичния индустриален комплекс „Трите комина“ (Les Tres Xemeneies), Международния конгресен център (CCIB) и DHub, конгресът преминаваше между лекционен и дискуссионен формат, а последователността на отделните теми много често изграждаше и по-голям наратив. Разнообразието от възможни лекции и дискусии, създаваше атмосферата, наситена с творческа енергия и усещане за общност - хиляди колеги от всички континенти споделяха опит и търсеха общ език пред предизвикателствата на XXI век.

В различните панели се включиха над 200 световно признати визионери, като **Lacaton & Vassal**, **Marina Tabassum**, **Wang Shu** и **Lu Wenyu**, **Junya Ishigami**, **Brandlhuber+**, **Smiljan Radić** и урбанистът **Jan Gehl**. Тяхното присъствие изведе на преден план ключови въпроси за социалната отговорност, устойчивостта и хуманния мащаб в съвременния дизайн.

Един от интересните моменти бе лекцията на Андрес Хаке и Петра Блейз (Andrés Jaque & Petra Blaisse), модерирана от живеещата в чужбина българка Албена Янева, в която се разгледа необходимостта от осъзнаване и включване на нечовешкия фактор в контекста на застроената среда.

Японският архитект Джуня Ишигами (Junya Ishigami) представи в лекцията си впечатляваща поредица от свои реализирани и предстоящи проекти, в които въпросът за огромното количество излят бетон изобщо не беше поставен на дневен ред. Екологичният отпечатък на процеса остана напълно скрит зад ефирния, нематериален и атмосферен архитектурен подход, който Ишигами следва безкомпромисно в работата си.

Особено въздействащо беше и присъствието на Лу Уеню (Lu Wenyu) от Amateur Architecture Studio, които са обявени за куратори на следващото Венецианско архитектурно биенале през 2027 г. В презентацията си тя акцентира върху тяхната дълбока работа с *genius loci* (духа на мястото). Подходът им се уповава на локалния контекст и традициите.

Зрелищно откриване и град-музей

Конгресът стартира с грандиозна откриваща церемония в „Трите комина“, която се състоя вечерта на 28 юни и зададе смелия, новаторски тон на целия форум. Официалното начало превърна индустриалния ландшафт на Барселона в нестандартна сцена за съвременно изкуство и завърши с безпрецедентен аудио-визуален и перформативен спектакъл, включващ хореография с три огромни кулокрана. Този монументален градски перформативен акт, инсцениран от Cabosanroque и cube.bz, превърна строителните символи в изкуство и метафора за непрекъснатото изграждане, развлечения и прехода на съвременния град.

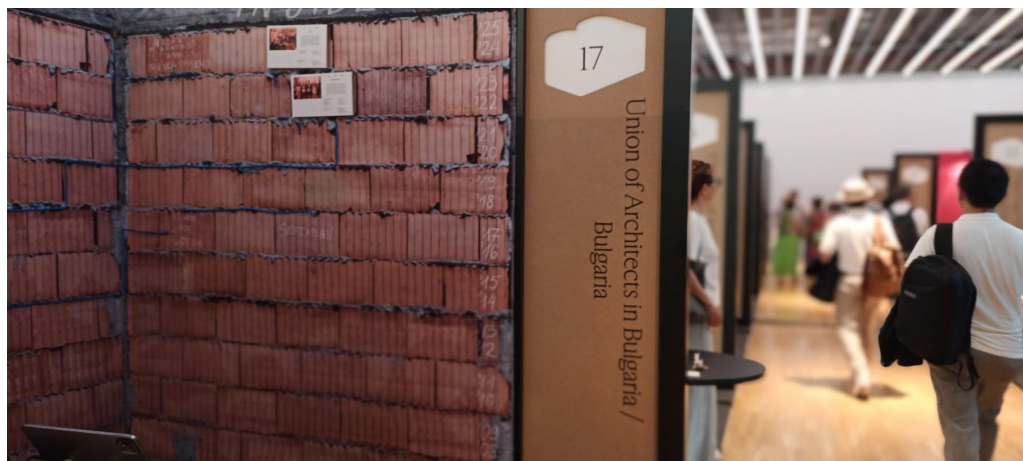
Успоредно с интензивната програма на конгреса, целият град буквално вибрираше в ритъма на дизайна, тъй като през 2026 г. Барселона бе официално обявена от ЮНЕСКО и МСА за **Световна столица на архитектурата**. Това престижно признание даде повод за десетки паралелни изложби, павилиони в градска среда и културни маршрути, които обогатиха преживяването на гостите и гражданите. Сред най-значимите събития в културния календар бяха ексклузивното представяне на испанския национален павилион от Архитектурното биенале във Венеция от 2025 г., както и мащабна ретроспективна експозиция, представяща богатия архив и историята на най-престижните европейски отличия за съвременна архитектура - наградите „Мис ван дер Рое“ (*Mies van der Rohe Awards*). Тези инициативи превърнаха каталунската столица в открит музей, демонстриращ непреходната връзка между архитектурното наследство и визионерското бъдеще

Българският национален щанд

Като член на МСА, Съюзът на архитектите в България (САБ), имаше възможността да изготви концепцията и да реализира националния щанд на България на това престижно изложение. Управителният съвет на САБ реши за първи път да се довери изцяло на млад екип от дружество **XYZ** на САБ, на който беше дадена пълна свобода относно визията и представянето на САБ в DHub където бяха изложбите на страните – членки на МСА.

Кураторският проект, със заглавие „**System Error / System Opportunity**“ („Системна грешка / Системна възможност“) и подзаглавие „**the art of self-agency**“ („изкуството на самоинициативата“), търси отговори за бъдещето чрез задълбочен ретроспективен анализ на последните 20 години българска съвременна архитектура. Изследването, което се вписва в подтемата на конгреса „**Being Hyperconscious.**“ („Да бъдеш свръхосъзнат.“), фокусира вниманието си върху неформалните архитектурни практики, които са се случили оттогава насам и са пряко свързани с опити за подобряването на градската среда в България, тяхната еволюция, адаптация към обществените процеси и реалното им влияние върху съвременната архитектура и градско пространство.

Куратор на павилиона е архитект **Венцислав Кърцелин**, който реализира проекта заедно с **Илиян Стойков** и група млади архитекти, част от новосформираното дружество **XYZ** към САБ. Тяхната работа представи един саморефлексивен прочит на българската реалност, доказвайки, че иновациите, качествените решения и активизмът често възникват именно там, където конвенционалната система дава „грешка“, трансформирайки я във „възможност“ за развитие и гражданско участие.

Организации – членки на МСА от цял свят показаха на изложбата в DHub постиженията си в архитектурата и организираха дебати на щандовете си. Дискусии се провеждаха и на щандовете на Работните програми и Комисии на МСА в Конгресния център.

На 29.06.26 г. в DHub се откри изложбата на ACE "Form Follows Transformation" (Формата Следва Трансформацията), която предизвика голям интерес, беше посетена от официалните делегации на много страни, включително ръководството на MCA и отрази последните тенденции в регенерирането на застроената среда. Нейното откриване се комбинира с двучасова сесия на ACE по същата тема в най-голямата зала на DHub, където автори на проектите от изложбата, както и представители на различни институции и администрации, включително Главни Архитекти на Европейски градове и представители на Европейската комисия коментираха проблемите, трудностите и добрите решения при регенерирането на застроената градска среда. Тази изложба на ACE ще бъде представена в България във връзка със Световния ден на Архитектурата, както и ще бъде част от ИНТЕРАРХ 2026, който ще се проведе от 15 до 17 октомври 2026г. в УАСГ и САБ. Изложбата ще остане в България през целия месец октомври 2026.

Особено впечатляваща беше церемонията по връчването на наградите на UIA в различни области на архитектурата. Тя се проведе на 30.06.26 в реконструираната сграда на Саграда Фамилия - едно незабравимо изживяване наситено с красота, мистика и вдъхновение. Голямата награда на UIA получи португалският архитект **Eduardo Souto de Moura**.

На церемонията по закриване на Конгреса, проведена на 2 юли в CCIB, президентът на CSCAE (испанската професионална организация) Марта Валлосера прочете Декларацията от Барселона – манифест, изграден около шест позиции, отразяващи тематичните направления на Конгреса, предназначен да служи като пътна карта за професията и ръководство за работните органи на UIA преди Конгреса през 2029 г. Сред декларациите в текста, жилищното настаняване се утвърждава като право, а не като възвръщаемост на инвестицията, и се призовава професията да премине отвъд центричния поглед върху света. Церемонията завърши с тържественото предаване на знамето на UIA на Пекин, следващият град домакин на Световния конгрес на архитектите на UIA през 2029 г.

След закрепването на Конгреса, Генералната Асамблея на UIA се проведе в Disseny Hub Barcelona (DHub), където UIA прие насоките и рамката за управление през мандата 2026–2029 г. и избра ново ръководство и Съвет на МСА, който да ръководи Международния Съюз на Архитектите през предстоящия тригодишен период.

Новоизбраното ръководство е следното:

Президент: ZHANG Li (Китай)

Генерален секретар: Teresa TÁBOAS VELEIRO (Испания)

Ковчежник: Марко ВЕРГАРА ВАЗКЕС (Мексико)

Вице Президенти:

Jerzy GROCHULSKI (Полша) — Регион II

Nivaldo ANDRADE (Бразилия) — Регион III

Debatosh SAHU (Индия) — Регион IV

Мохамед Сахби ГОРГИ (Тунис) — Регион V

Забележка: Вице Президент за Регион I (Западна Европа) ще бъде избран допълнително чрез онлайн гласуване .

Членове на съвета

Регион I — Западна Европа

- Cecilia SOLÉ PARELLADA (Andorra)
- Mariam LOCATE (France), заместник Nikhil CALAS
- Fionnuala ROGERSON (Ireland), заместник Nicola RYAN
- Paula HUOTELIN (Nordic Section), заместник Arja LUKIN

Регион II — Централна и Източна Европа и Близкия изток

- Oleg HAMAN (Czechia), заместник Milica VUJOŠEVIĆ
- Dimitris XYNOMILAKIS (Greece), а заместник Nikolaos PATSAVOS
- László MIKÓ (Hungary), заместник Tibor FÁTYOL
- Ayşen CIRAVOĞLU (Turkey), заместник Tonguç AKIŞ

Регион III — Северна и Южна Америка

- Jadille BAZA APUD (Chile), заместник Leoncio ORELLANA
- Augusto BALLEEN REY (Colombia), заместник Mauricio URIBE GONZÁLEZ
- Dania CHAVARRÍA NÚÑEZ (Costa Rica), заместник Luis Alberto MONGE CALVO
- Isis Gabriela GARRIDO ENAMORADO (Honduras), заместник Héctor Javier GUTIÉRREZ SEGURA

Регион IV — Азия и Океания

- Qazi M. ARIF (Bangladesh), заместник Khan Md. MAHFUZUL HUQ

- Yoshihiko SANO (Japan), заместник Sumito TAKASHINA
- Jonathan V. MANALAD (Philippines), заместник Richard GARCIA
- Shekha Nahla ALQASIMI (United Arab Emirates), заместник Rashad Mohammed BUKHASH

Регион V — Африка

- Melkia HACENE (Algeria), заместник Issad ABDELATIF
- Jean-Christophe NDONGO (Cameroon), заместник Elisée Martin FOU DA FOU DA
- Iman GAWAD (Egypt), заместник Naila TOULAN
- Massamba Lamsar DIOP (Senegal), заместник Papa Dale THIAW

Последния ден от заседанията, на 05 юли преди обяд, генералната Асамблея избра следващият домакин на Конгреса през 2032г., където градът ще бъде обявен от ЮНЕСКО и МСА за Световна Столица на Архитектурата. След оспорвана надпревара между Дубай и Прага, само с 4 гласа преднина победи Прага! Да им е честито на колегите от Чехия!

*Автори на статията: арх. В. Кърцелин и арх. И.Атанасова

*Автори на снимките са XYZ-София и арх. И. Атанасова